

ESTATE PLANNING

DE ZORGVOLMACHT

De buitengerechtelijke bescherming onder de vorm van een volmacht laat toe een vertrouwenspersoon aan te duiden voor het beheer van het volledige of een deel van het vermogen, hetzij onmiddellijk, hetzij zodra men wilsonbekwaam wordt.

DE ZORGVOLMACHT WINT DE LAATSTE JAREN AAN POPULARITEIT ...

Tot vandaag gaat alles goed: u beheert zelf uw vermogen. Maar wat op het moment dat u zelf door uw leeftijd of uw gezondheidstoestand niet meer in staat zou zijn om beslissingen te nemen over uw vermogen?

U kunt anticiperen op een eventuele latere wilsonbekwaamheid door iemand anders een volmacht te geven om uw vermogen te beheren wanneer u daartoe fysiek of mentaal niet meer toe in staat zou zijn.

De zorgvolmacht wint aan populariteit. Dat blijkt uit het groeiende aantal volmachten verleden voor de notaris. Wat is een zorgvolmacht? Wat zijn de kenmerken? Waarin verschilt de volmacht van de gerechtelijke bescherming? U vindt het antwoord op deze en andere vragen in deze flyer.

Uit het leven gegrepen

Marie is 71 jaar. Ze begint meer en meer te vergeten en is soms verward. Haar kinderen maken zich zorgen. Hoe kunnen ze haar helpen?

Marie – nog gezond van geest – kan een van haar kinderen of iemand die ze vertrouwt aanstellen als lasthebber. Marie blijft wel zelf handelingsbekwaam. Na registratie in het Centraal Register voor Lastgevingsovereenkomsten (kortweg het CRL), werkt de volmacht door zodra Marie haar vermogen niet meer kan beheren. Als de volmacht Marie onvoldoende beschermt of er geen geschikte lasthebber is, kan de vrederechter om gerechtelijke bescherming worden gevraagd.

WAT IS EEN ZORGVOLMACHT?

Een zorgvolmacht is een overeenkomst (een lastgeving) waarbij u (de lastgever) aan een of meer personen van uw keuze (de lasthebber(s)) een volmacht geeft om in uw plaats daden van beheer en beschikking te stellen, voor uw volledige vermogen of bepaalde delen ervan, onmiddellijk of op een later tijdstip.

U legt met andere woorden zelf vast door wie en hoe uw vermogen moet worden beheerd wanneer u zelf niet meer bij machte bent.

Als lastgever bent u vrij om te kiezen wie u als lasthebber aanduidt, maar het is belangrijk dat de lasthebber de volmacht ook aanvaardt.

Enkele kenmerken van het mandaat:

- Om vandaag te kunnen beslissen wat er met uw vermogen dient te gebeuren eenmaal het mentaal of fysiek niet meer lukt, moet u volledig de gevolgen begrijpen van uw handelen op het moment dat u de zorgvolmacht opmaakt. U moet met andere woorden wilsbekwaam zijn.
- Een zorgvolmacht laat toe vermogensrechtelijke handelingen te stellen. Ook beslissingen over de persoon zijn sinds kort mogelijk. Bijvoorbeeld over het rust- of verzorgingstehuis waar u uw oude dag wilt doorbrengen of wie daarover mag beslissen en welke dokter u moet verzorgen.
- Een zorgvolmacht kan zowel in een onderhandse akte als in een authentieke akte opgesteld worden. Een notariële zorgvolmacht geniet de voorkeur en is zelfs verplicht indien bijvoorbeeld ook de mogelijkheid tot verkoop van een onroerend goed, een schenking of een aanpassing van het huwelijkscontract wordt voorzien.
- Eenmaal opgemaakt moet de zorgvolmacht geregistreerd worden in het Centraal Register voor Lastgevingen (CRL). Alleen zo zal de zorgvolmacht doorwerken wanneer u wilsonbekwaam wordt.

Indien u verschillende lasthebbers aanduidt, preciseer dan ook of ze samen of afzonderlijk kunnen optreden. De volmacht kan ook voorzien dat de handtekening van alle lasthebbers vereist is voor belangrijke beslissingen of zodra een bepaald bedrag overschreden wordt.

BEVOEGDHEDEN VAN DE LASTHEBBER

U bepaalt in de volmacht zelf de bevoegdheden van de lasthebber. De volmacht kan beperkt worden tot welomschreven daden van beheer of toelaten alle vermogensrechtelijke handelingen uit te oefenen.

De volmacht kan eveneens een aantal richtlijnen bevatten die moeten opgevolgd worden bij het beheer van uw vermogen, bijvoorbeeld over uw beleggingen of de uitvoering van handelingen op het vlak van uw vermogensplanning (wijziging van het huwelijkscontract, schenking aan bepaalde personen enz.).

EN WAT BIJ MISBRUIK?

De wet voorziet geen rechterlijke controle op de lasthebber. Daarom kan de lastgever in de zorgvolmacht best opnemen dat de lasthebber zich op geregelde tijdstippen moet verantwoorden bij een vertrouwenspersoon.

Nochtans kan de rechter, op vraag van derden, wel tussenkomen indien blijkt dat er een en ander misloopt bij de uitvoering van de zorgvolmacht ('alarmbelprocedure'). De vrederechter kan bepaalde voorwaarden opleggen aan de lasthebber om zijn taken te kunnen uitvoeren. De vrederechter kan bijvoorbeeld beslissen dat sommige taken slechts uitgevoerd kunnen worden na zijn machtiging. De vrederechter kan ook kiezen om de lasthebber volledig te vervangen. Indien noodzakelijk, kan de vrederechter de bescherming door de zorgvolmacht geheel of gedeeltelijk vervangen door een gerechtelijke bescherming.

Hoe gedetailleerder en vollediger de omschrijving van de bevoegdheden van de lasthebber, hoe efficiënter het latere gebruik ervan!

WAARIN VERSCHILT DE ZORGVOLMAGT VAN DE GERECHTELIJKE BESCHERMING?

Werd er geen zorgvolmacht geregistreerd en bevindt u zich in een toestand van wilsonbekwaamheid? Dan kan de vrederechter u en uw vermogen onder bewind plaatsen en een bewindvoerder aanstellen. Dient een huwelijkscontract gewijzigd te worden, dient er geschonken te worden of dringt de verkoop van vastgoed zich op, dan zal het akkoord (of de machtiging) van de rechter gevraagd moeten worden.

Dit kunt u vermijden met een zorgvolmacht. Uw lasthebber zal dan zelf binnen de grenzen van het mandaat kunnen handelen en dat zonder voorafgaande machtiging van de vrederechter.

BEGIN EN EINDE VAN DE ZORGVOLMAGT

U beslist zelf wanneer de volmacht ingaat: onmiddellijk wanneer u nog wilsbekwaam bent of op een later tijdstip wanneer u mentaal of fysiek niet meer in staat bent om bepaalde handelingen te stellen.

U kunt bovendien bepalen op welke manier uw wilsonbekwaamheid dient vastgesteld te worden. Vaak bepaalt de lastgever dat het moment van de wilsonbekwaamheid zal worden bepaald door twee onafhankelijke artsen.

Zolang u wilsbekwaam bent, kan de zorgvolmacht steeds herroepen worden.

De lasthebber heeft ook altijd de mogelijkheid om het mandaat te beëindigen wanneer hij de gegeven opdrachten niet kan of wil uitvoeren.

De vrederechter kan een mandaat herroepen, volledig of gedeeltelijk, wanneer hij oordeelt dat de belangen van de lastgever niet langer gegarandeerd zijn en het beter is om een beroep te doen op een gerechtelijke bescherming.

WIE AANSTELLEN ALS LASTHEBBER?

Dikwijls is de lasthebber iemand uit uw naaste omgeving in wie u alle vertrouwen hebt. Indien u gehuwd of samenwonend bent, denkt u wellicht onmiddellijk aan uw partner. Maar wat indien hij of zij ook wilsonbekwaam zou worden of zou vooroverlijden? En wat indien er een belangenconflict zou optreden?

U doet er dus goed aan om opvolgers of reservelasthebbers aan te duiden voor het geval dat de aangeduide lasthebbers zelf hun taken niet kunnen volbrengen of hun mandaat willen stopzetten. Voor situaties waarin een belangenconflict zou kunnen rijzen, is het aan te raden een lasthebber ad hoc aan te stellen.

EEN NUTTIG INSTRUMENT IN HET KADER VAN UW SUCCESSIEPLANNING

Een wilsonbekwame persoon verliest de controle over het beheer en de overdracht van zijn vermogen. De zorgvolmacht laat successieplanning nog toe voor zover uw zorgvolmacht daartoe de nodige bepalingen voorziet.

Zo kunt u de lasthebber toelaten om in uw plaats toch nog uw huwelijkscontract te wijzigen of om schenkingen te doen aan uw echtgenoot of uw kinderen, al moeten de voorwaarden en de modaliteiten van die schenkingen duidelijk gespecificeerd worden in de volmacht.

Vaak is het ook de bedoeling om de lastgever zelf bij uw planning te betrekken. Om een belangenconflict te vermijden, is het aangeraden om in die gevallen reeds een lasthebber ad hoc aan te stellen. Het is immers niet toegestaan dat de lastgever een schenking aan zichzelf uitvoert.

DE ZORGVOLMAGT OP INTERNATIONAAL VLAK

Sinds 2021 wordt de zorgvolmacht opgesteld in België en onderworpen aan Belgisch recht ook erkend in meerdere Europese landen. Dit kan nuttig zijn wanneer u vermogen in het buitenland heeft of wanneer u van plan bent om naar het buitenland te verhuizen. Een beëdigde vertaling zal het gebruik hiervan vergemakkelijken.

BESLUIT

Met een zorgvolmacht kunt u het beheer van uw vermogen garanderen, op maat en in alle gemoedsrust, wanneer u daartoe zelf niet meer in staat zou zijn en ook als u later nog aan successieplanning wilt doen.

Maak dus snel een afspraak bij uw notaris voor de opmaak van uw zorgvolmacht, die ofwel onmiddellijk in werking treedt, ofwel de dag dat u niet langer in staat bent om zelf uw vermogen te beheren.

MEER INFORMATIE ?

U kunt uiteraard ook bij uw estate planner terecht. Hij of zij helpt u graag verder!

Deze publicatie heeft een louter informatief karakter en verbindt geenszins de bank. Zij houdt geen rekening met uw persoonlijke situatie en kan in geen geval gelijkgesteld worden met een juridisch of fiscaal advies noch met een raad over financiële planning.

Gezien de complexiteit van bepaalde operaties en hun implicaties op burgerrechtelijk en fiscaal vlak, raden wij u ten stelligste aan om uw notaris of persoonlijk adviseur te raadplegen.

De huidige brochure is gebaseerd op de geldende wetgeving op 1 januari 2026.

